

Butlletí del CBPAE

Editat pel Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica · www.cbpaee.org · Butlletí num 17 · Desembre 2006 / Gener 2007

FASES DE LA LLUNA	
Desembre 2006	Gener 2007
Plena 5 Quart minvant 13 Nova 20 Quart creixent 27	Plena 3 Quart minvant 12 Nova 19 Quart creixent 26

CURSOS D'AGRICULTURA ECOLÒGICA
Cultiu ecològic del garrover i l'ametller Ajuntament de Sineu, del 12 al 15 de desembre (15h) Introducció a l'agricultura ecològica Ajuntament de Capdepera, del 12 al 15 de desembre (15 h) Ajuntament de Puigpunyent, del 19 al 23 de desembre (15 h) Cultiu ecològic en horticultura Finca Son Fangos, Manacor. Dos cursos de 15 hores dins gener Ramaderia ecològica Centre Bit, Inca. Gener (15 h) Cultiu ecològic de la tomàtiga de ramellet Molí de'n Polit, Manacor. Gener (10 h) Promoguts per la Conselleria d'Agricultura i Pesca i organitzats pel CBPAE

EL CONSELL BALEAR DE LA PRODUCCIÓ AGRÀRIA ECOLÒGICA US DESITJA BONES FESTES I QUE COMENCI BÉ L'ANY

AGENDES 2007

A partir de la segona quinzena de desembre ja tindrem l'agenda de l'agricultura ecològica per l'any que ve.

Els inscrits que ho desitjau podeu passar per l'oficina d'Inca, al c/ Sellaers, 25; per l'oficina comarcal d'agricultura de Maó Sa Granja, carretera des Grau; o a la seu del Consell Insular d'Eivissa, Avinguda d'Espanya, 25.

DECLARACIONS DE COMPRES I VENDES 2006

Recordam a tots els productors i elaboradors de la obligació de presentar al CBPAE les declaracions de compres i vendes de l'any 2006 abans del 15 de gener de 2007.

Us informam també, que si no disposau d'aquests fulls, ens els podeu sol·licitar o bé descarregar-los de l'àrea d'empreses i operadors de la nostra web.

ESTALVIA RECURSOS NATURALS

Saps el que podem estalviar si substituïm els butlletins de paper per butlletins digitals?

Si desitges ser inclòs a la llista de socis que reben el butlletí digital, ens pots enviar un missatge amb les teves dades: N° d'inscrit (en el cas que ho estiguis), nom i cognoms i el teu correu electrònic a: alfons@cbpaee.org

ALIMENTACIÓ DEL RAMAT

Recordam a tots els ramaders ecològics la prohibició d'incloure pinso convencional dins el 10 % d'alimentació convencional anual; aquest es refereix a gra i farratges, tractats al mínim, i mai productes que portin organismes genèticament modificats.

En èpoques de carència es pot ampliar aquest percentatge fins a un 20% diari sense passar mai del 10% anual.

Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica

Centre Bit Raiguer
Carrer Sellaers 25 - 07300 Inca - Mallorca
T. +34 971 887 014 - F. +34 971 887 001
www.cbpaee.org - info@cbpaee.org

Govern de les Illes Balears
Conselleria d'Agricultura i Pesca

CANVI CLIMÀTIC: COM AFECTA A L'AGRICULTURA?

A finals de novembre i es migdia encara anam amb màniga curta. Hem viscut uns mesos d'octubre i novembre inusuals de calor i sequera. Tant és així que les sembrades fetes de prest, quan tocava, no treuen cap, i amb una grogor que fa llàstima. Els agricultors es mostren molt pessimistes davant la collita d'aquesta temporada i auguren temps difícils de cara a l'any que ve per alimentar el ramat, ja que hi haurà poca garba d'avena i bales, a més de gra. Encara que començàs a ploure, molt de mal ja està fet, donant per perduda gran part de la producció que ni tan sols haurà pogut germinar.

Per tal d'afrontar aquesta difícil situació la Conselleria va treure una línia d'ajudes per subvencionar pinso per ovelles i cabres, tant en ecològic com en convencional, el termini per a sol·licitar-les acabava el 30 de novembre. La calor no només ha estat tema de conversa i preocupació dins l'àmbit rural, i s'ha tornat a moure el debat sobre el canvi climàtic, els orígens i conseqüències de forma global. Les previsions són un encaletament de la mar i l'atmosfera i un reajust dels règims de precipitacions. Els qui es fixen amb el temps han notat que les gelades han minvat de freqüències, pujant la temperatura i canviant les pluges, cosa que a Menorca s'ha notat com a una disminució que no s'ha donat a Eivissa. La sequera estival s'accentuarà i els hiverns seran de cada vegada més suaus.

Quins efectes directes te per l'agricultura? És difícil precisar-ho, en principi l'ascens de les temperatures pot portar a augments de rendiment, però quan s'accentuïn poden tenir l'efecte contrari, entre altres coses per l'aparició de plagues més potents o la confirmació de les ja existents. Aquest ha estat el cas de la mosca de la fruita i de l'oliva, que enguany han estat gairebé incontrolables, havent de reforçar les trampes i ampliar tractaments.

Per combatre aquesta tendència tan perillosa, es recomana baixar el consum elèctric i emprar més el transport públic i la bicicleta dins casc urbà. Els productors ecològics ja contribueixen de per sí a frenar el canvi; l'ús de fertilitzants orgànics i plaguicides naturals és una manera de rebutjar la contaminació que comporta la fabricació d'adobs (especialment els compostos nitrogenats) i insecticides de síntesi. L'ideologia que duu associada ja tendeix a un consum moderat dels recursos i un ús més eficient dels combustibles fòssils i l'aigua, aquest un factor de cada vegada més limitant.

EPIDÈMIES DEL RAMAT

Un altre tema d'actualitat és el cas del sacrifici de 60.000 gallines de dues granges on s'ha detectat salmonel·losi. El fet que s'hagi trobat aquesta bactèria és indicatiu dels controls exhaustius de l'Unió Europea, i pot fer que sigui més rentable tenir els animallets en bones condicions i un ambient mínimament digne.

No deixa de ser irònic que mentre la població és reticent a l'hora de consumir carn, que es mou

d'epidèmia en epidèmia i és objecte de tractaments amb productes prohibits els ramaders ecològics tenen dificultats per consolidar una quota de mercat. La causa, una vegada més, és la falta d'informació. El consumidor no cerca un aliment amb garanties sinó que canvia temporalment els seus hàbits d'alimentació fins que l'oblit escampa la por, i torna als costums del principi.

La carn de producció ecològica és més rentable que qualsevol altre, ja que no poden ser origen d'epidèmies i mantenen uns preus fixes al llarg de l'any. És útil pensar en el desgast energètic i econòmic que impliquen les iniciatives per evitar l'enfonsament dels ramaders i recuperar la confiança del consumidor, i per altra banda el sacrifici de tants caps. Sobretot, reflexionar sobre l'ètica que envolta la gestió del nostre ramat.

SÓN CONVENIENTS ELS CULTIUS TRANSGÈNICS A LES ILLES BALEARS?

L'agricultura ecològica s'ha posicionat, des del principi, en contra dels cultius genèticament modificats. Aquesta decisió no s'ha pres a la lleugera, sinó que està ben fonamentada amb arguments científics, de seguretat alimentària, ambiental i, sobretot, social.

Els cultius transgènics suposen l'extensió d'un model de màxima intensificació de la producció on els volums obtinguts poden ser majors en alguns moments i casos, però no els rendiments nets.

Un dels principals arguments dels defensors dels transgènics és que suposen una solució per a pal·liar la fam al món, curiosament el mateix estandar que, fa més de mig segle, ha lluit la mal anomenada revolució verda. I la situació no ha fet sinó agreujar-se. El problema de la fam és un problema distributiu i estructural que no té res a veure amb la manca de producte ni de producció.

L'increment d'aquesta pràctica sols beneficia a les grans empreses productores de llavors modificades genèticament que en tenen la patent i evidentment, en cobren els drets. Els agricultors substitueixen la sembra de llavors seleccionades, millorades i adaptades per unes altres que s'han fabricat tenint en compte únicament un aspecte o factor (ja sigui la resistència a una plaga o a un herbicida), i que hauran de comprar any rera any a l'empresa. Es crea així una total dependència del pagès respecte el venedor de la llavor que, alhora, ven el producte que s'ha d'emprar per a que el cultiu funcioni. Tot això sense entrar a analitzar que les varietats transgèniques, que de moment s'han anat autoritzant arreu del món, no estan complint amb les propietats atribuïdes. Ja hi han hagut casos de resistències en blat d'indi i nombrosos fracassos productius que han hagut d'assumir els pagesos.

Com a principal factor negatiu -palpable i d'actuals conseqüències-, els cultius transgènics són invasors que no permeten la coexistència amb la resta. No només perquè suposin una greu amenaça per a la biodiversitat, sinó perquè limiten la llibertat a sembrar i, sobretot, a recollir el que volem o esperam.

No existeix una separació prudent de distància entre cultius transgènics i ecològics o convencionals, ni bardisses naturals que suposin una vertadera barrera.

No es pot comparar l'assaig dins laboratori en condicions totalment controlables amb bactèries i la instal·lació al camp, de forma absolutament arbitrària d'espècies i varietats que poden suposar un greu competidor amb els cultius locals, tant des d'un punt de vista agrícola com social.

En cap moment s'ha tengut en compte el principi de precaució. Quan s'introdueix un element nou cal tenir present i estar preparats per a una intervenció efectiva en cas de que amb el temps es demostrï que és perjudicial.

Els nostres cultius, donades les característiques de les explotacions, molt parcel·lades i escampades, ja han demostrat no adaptar-se a aquests models, sobrevivint a cop de subvenció i amb una mecanització continua, encarint i dificultant les incorporacions de joves agricultors.

L'agricultura ecològica dona suport al producte local, emprant varietats autòctones i tècniques culturals que ajuden a preservar els nostres recursos. La introducció de varietats manipulades no es pot entendre com una passa més en la millora tradicional de les espècies presents; en certa manera, el que ha fet el pagès fins ara, ha estat dirigir l'evolució de les espècies que volia millorar, però sense alterar un procés inherent, i amb la natura com a àrbrite final.

El producte alimentari balear conta amb les marques diferenciades com a principal eina per crear-se un espai dins el mercat. Una eina suficient però que s'ha de fomentar i mantenir.

Per tant queda clar que no són convenientes per les Illes, i demanem, a les administracions, períodes d'experimentació molt més llargs, estudis reals i seriosos de coexistència amb els nostres cultius. A la societat en general i als pagesos, en especial, plantejar-nos si els transgènics són realment la solució al mal que pateix l'agricultura balear. Nosaltres pensam que no, trobant injust que els darrers afectats siguin els petits pagesos que sustenten el patrimoni rural, el consumidor mal informat i el medi ambient.

BIOCORDOBA 2006

El cap de setmana del 19 al 21 d'octubre va partir una expedició cap a Còrdova, per visitar finques i la fira d'agricultura ecològica més important de la comunitat andalusa, BioCòrdoba. Aquesta sortida va ser co-finançada per la Conselleria d'Agricultura i Pesca.

La primera visita fou a les Bodegues Gómez-Nevado, a Los Pedroches; finca destinada a oliva i vinya. No tenen problemes de plagues que aquí són tan molestes com la mosca de l'oliva, però sí en presenten que aquí són poc conegudes, com la tuberculosi (no tan limitant). Les instal·lacions són antigues, però això forma part del seu sistema d'elaboració. Les condicions ambientals permeten fermentar el vi a l'aire lliure, sense que s'avinagri. Un sistema absolutament distint del nostre. Potser el factor més limitant per aquelles terres és l'adobat, la dificultat d'aportar matèria orgànica a tanta superfície.

El divendres matí es presenta humit; visitam la fira BioCòrdoba. Petita però molt completa. Trobam estants de tot tipus de cultiu, predominant l'oli i el vi. Poca representació de producte fresc com hortalissa i fruita. També hi ha empreses distribuïdores de plaguicides i productes autoritzats en A.E. La sensació és que cerquen obrir un mercat interior, donat que el 95% del producte elaborat se'n va per exportació a l'estranger. Els nostres visitants estableixen uns quants contactes i informació variada.

A fóra plou molt; la sortida de l'horabaixa a la Universidad Los Arrabales on experimenten amb apicultura ecològica, es suspèn. Anam de turisme a Medina-Azhar, i ens banyam igual.

El dissabte matí el temps acompanya, i anam al Jardí Botànic de Còrdova, immens i exhaustiu, encara que per l'època que ens trobam no veim l'espai destinat a horticultura. Destacam el banc de germoplasma, l'espai destinat a espècies americanes i la sala de paleontologia. Alguns aprofitam l'horabaixa per fer la visita del dia

anterior. Allà ens mostren els productes emprats en apicultura ecològica per combatre, sobretot, la varroa.

Els darrers assajos els fan amb timol gelatinitzat, amb el nom comercial Apiguard, de Veterinària Esteve. Es tracta d'un producte emprat arreu d'Europa des de fa anys, però poc conegut a la península. Veim l'apiari, de més de 100 caseres, i les instal·lacions, el material d'assaig i proves. Les experiències abarquen el cultiu de reines i la producció de gelea reial, la pol·linització, qualitat de mel, etc.

Ens conten que molts apicultors estan pendents dels resultats que obtinguin; allà l'apicultura és una activitat ben lucrativa.

I tornam cap a ca nostra.

Ha estat de comuna impressió per tots nosaltres les dimensions de les finques convencionals que allà es conreen i les ínfimes taxes de biodiversitat presents (a la Sierra tot el contrari); no hi havia bardisses de separació de parcel·les ni arbusts o arbres on posar-se cap ocell.

Els nostres companys olivarers es van quedar sense resposta a l'hora d'aconseguir consells per combatre la mosca de l'oliva, ja que la climatologia d'allà li és adversa i no han desenvolupat tècniques útils per nosaltres.

Subscripció gratuïta al butlletí del Consell Balear de la Producció Agrària Ecològica

Nom i llinatges:

Adreça:

Codi Postal, Població i Illa:

Adreça electrònica i Telèfon: